

Organic news

Serbia
organica

NACIONALNA ASOCIJACIJA
ZA ORGANSKU PROIZVODNJU

BROJ 26. OKTOBAR 2013.

Serbia
organica

NACIONALNA
ASOCIJACIJA
ZA ORGANSKU
PROIZVODNJU

IMPRESSUM

Za izdavača
Nada Mišković,
Nacionalna asocijacija za
razvoj organske proizvodnje
"Serbia organica"
<http://www.serbiaorganica.org>
Molerova 29/a, Beograd
tel: 065 855 68 68
office@serbiaorganica.org
ISSN 2217-9844 (Online)

Menadžer projekta:
Ivana Simić

Glavni i odgovorni urednik:
Jelena Sajić

Saradnici:
Olga Kešelj
Vladan Ugrenović
Dr Vladimir Filipović

Dizajn & prepress:
Ivan Tarle

Izvršna produkcija:
Moja farma d.o.o.
www.mojafarma.rs

Content

Organic production in Serbia is a hidden gold mine and represents the opportunity for the small scale farmers, Dragan Glamocic, current minister of agriculture, said. „Potentials for this kind of production are enormous and insufficiently explored, Glamocic stated at the panel on organic production, during the international conference „Quantum jump“. The Ministry of agriculture acknowledged the role of organic production, in agrarian sector and in development overall, emphasised Glamocic. He added that the maximum efforts would be invested in alleviation of organic production's management for farmers, and in boost of this kind of production through the measurements of agrarian policy.

In Serbia the production of organic food is insufficient although the potential is big, and the production is not enough even for domestic market, this was heard on the congress on organic production in the Chamber of Commerce in Belgrade. The president of the association "Serbia Organica" Nada Miskovic said 10.000 hectares in Serbia are under organic production, which is rather low in comparison to the EU standards, especially with regard to the goal of having 20% of surfaces under the organic production by 2020. According to her, Serbia has solid ground for organic development with laws that forbid GMOs, where traditional production is close to organic, and with good climate and cheap labour force.

European Commission will reinvestigate rules on organic agriculture including the ones related to the certification and evaluation of potential risks from GMO's crops. Future roadmap of European Commission will lead to the update of the regulation from 2007 and 10-year old action plan for organic production. This is small but politically significant agricultural sector in EU. International Foundation for Organic Agriculture (IFOAM), the leading European foundation for organic agriculture welcomed the future roadmap as the mean for strengthening of this sector.

Sadržaj

Vesti i događaji

- 9. Međunarodni festival organskih proizvoda – BIO-FEST 2013
- Održan 7. Forum o organskoj proizvodnji
- Međunarodno savetovanje o GMO

Aktuelno

- Organska proizvodnja skriveni rudnik zlata
- Nedovoljna proizvodnja organske hrane u Srbiji

Tema

- Gajenje mahunarki po organskim principima

Svet

- EU: Slede izmene propisa o organskoj poljoprivredi
- Španija: površina pod GM povećana za 19 odsto
- Pozitivna prognoza za indijsko organsko tržište
- GAIN izveštaj: Razvoj japanskog organskog sektora

Nedovoljna proizvodnja organske hrane u Srbiji

U Srbiji se proizvodi nedovoljno organske hrane, iako za to ima potencijala, a ono što se proizvede nije dovoljno ni za domaće tržište, rečeno je 13. septembra na skupu o organskoj proizvodnji u Privrednoj komori Beograda. Kako je rekla predsednica asocijacije "Serbia organica" Nada Mišković, u Srbiji je oko 10.000 hektara pod organskom proizvodnjom, što je u poređenju sa evropskim standardima malo, imajući u vidu da je cilj EU da do 2020. godine 20% površina bude pod organskom proizvodnjom. Ona je ukazala na veliki potencijal te proizvodnje, ilustrujući to činjenicom da postoji zahtev za izvoz

35.000 tona organske soje iz Srbije, na kojoj bi se moglo zaraditi 35 miliona evra. "Tona organske soje košta 1.000 evra, a na primer ista količina genetski modifikovane soje košta 420 evra", dodala je Mišković. U Srbiji se trenutno najviše proizvodi i izvozi organsko voće, povrće, žitarice i mahunarke, i to u Nemačku i Holandiju, navela je Mišković.

Prema njenim rečima, Srbija ima dobre osnove za razvoj organske proizvodnje, zakonom su zabranjeni genetski modifikovani organizmi, tradicionalni način proizvodnje je blizak organskom, povoljna je klima i jeftina radna snaga. "Voće i po-

vrće, ratarske kulture, lekovite i aromatične biljke, stočna hrana i pečurke su šanse za Srbiju", rekla je ona.

Mišković je kao probleme navela neadekvatnu ponudu količina za izvoz, neuređenost katastra, migracija mladih u gradove i nedovoljni podsticaji iz budžeta. Kako je navela, ohrabrujuće je što u Srbiji ima više od 30 poljoprivrednih škola i što se šest do osam hiljada mladih se odlučilo da budu poljoprivrednici.

Tražnja u Evropi za organskim proizvodima stalno raste, čak i u krizi je porasla za 10 odsto, a od 2004. je duplirana, istakla je Mišković, napomenuvši da su cene takvih proizvoda u odnosu na konvencionalne u nekim slučajevima približne, ali u proseku više za 30 do 100 odsto.

9. Međunarodni festival organskih proizvoda – **BIOFEST 2013**

9. Međunarodni festival organskih proizvoda – BIOFEST 2013. održać se 15. i 16. oktobra u Subotici na Otvorenom univerzitetu. Država partner ovogodišnjeg Biofesta je Nemačka.

Biofest organizuju Udruženje Terra's i Otvoreni univerzitet Subotica uz pokroviteljstvo Grada Subotice, podršku Ministarstva poljoprivrede, Pokrajinskog sekretarijata za poljoprivredu, Kolping društva Srbije i Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju – GIZ.

Fokus ovogodišnjeg susreta je na objedinjavanju poljoprivrednika, prerađivača i ostalih interesnih grupa, sa ciljem unapređenja ekonomske efikasnosti u proizvodnji i povećanja konkurentnosti organskih proizvoda, kako na domaćem, tako i na tržištu Evropske unije, navodi se u saopštenju organizatora.

Programske aktivnosti u okviru dvodnevne manifestacije biće izložba organskih proizvoda, dodela tradicionalnih priznanja, panel diskusije, poseta organskim far-

mama, kao i degustacija organske hrane i promovisanje principa pravilne ishrane. Za vreme trajanja festivala biće upriličena poseta organskim farmama - Bio-farmi

"Mamužić" u Ljutovu, bio-farmi "Čikoš" u Totovom selu, kao i Bio-farmi "Farago", u Oromu.

Glamočić je naglasio da je Ministarstvo poljoprivrede prepoznalo ulogu organske proizvodnje, ne samo u agraru, već i u ukupnom ekonomskom razvoju zemlje. On je rekao da će uložiti maksimalne napore da zemljoradnicima olakša bavljenje tim vidom poljoprivredne proizvodnje, kao i da će mere agrarne politike biti kreirane tako da podstiču proizvođače za taj vid produkcije.

Prema njegovim rečima, poljoprivrednici sa malim posedima, od dva do četiri hektara, imaju veliku komparativnu prednost za organsku proizvodnju, a potencijali leže i u oko 500.000 hektara u zaštićenim prirodnim prostorima, kao i u 1,4 miliona hektara pod livadama i pašnjacima.

On je napomenuo i da Ministarstvo poljoprivrede trenutno analizira efekat dosadašnjih mera i podsticaja, ali da odluke neće biti donošene naprečac, odnosno da će eventualne promene u načinu subvencionisanja, biti poznate naredne godine.

Bivši ministar poljoprivrede Izraela Šalom Simon rekao je da su mali posedi u organskoj proizvodnji primer kako slabost može biti pretočena u prednost. On je ukazao da se na domaćem tržištu moraju zadati oštre zakonske mere, jer bez toga nema izlaska ni na strana tržišta.

Organska proizvodnja skriveni rudnik zlata

Organska proizvodnja je skriveni rudnik zlata za Srbiju i predstavlja posebnu šansu za male poljoprivredne proizvođače, izjavio je ministar poljoprivrede Dragan Glamočić na panelu o organskoj proizvodnji, koji je održan 4. Oktobra u okviru međunarodne konferencije "Kvantni skok".

Osnivač i generalni direktor Fudlenda Vaso Lekić rekao je da je Srbija jedinstvena po odličnoj zemlji i sirovinskoj bazi i tradiciji, mada je primetio da je činjenica da je naša zemlja još u povoju, kada je reč o organskoj proizvodnji. On je, takođe, ukazao na ogromne izvozne potencijale, napomenuvši da

ta kompanija izvozi u više od 20 zemalja, u kojima postoji velika tražnja za organskom hranom. Lekić je napomenuo da se u Evropi pre krize, beležio rast organske poljoprivredne proizvodnje od 20%, dok posle krize taj rast iznosi pet procenata.

Održan 7. Forum o organskoj proizvodnji

Rezultati i budućnost organske proizvodnje

Sedmi Forum o organskoj proizvodnji, koji je održan u Selenči 27. septembra, u organizaciji istoimenog Centra, a pod pokroviteljstvom i uz aktivno učešće Univerziteta u Novom Sadu, odnosno Poljoprivrednog fakulteta, u potpunosti je opravdao očekivanja

Forum su otvorili Jozef Gašparovski, predsednik UO Centra za organsku proizvodnju Selenča, prof. emeritus Branka Lazić i prof. dr. Milan Popović, dekan Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu. Osnovnu temu ovogodišnjeg foruma, koja se odnosila na rezultate i budućnost organske proizvodnje, obradilo je jedanaest eksperata iz Austrije, Slovačke, Hrvatske i naše zemlje. Između ostalih, uspešno su realizovane i sledeće teme – "Organska proizvodnja i održivi razvoj u strateškim dokumentima EU", "Organski proizvodi na tržištu Austrije – iskustva", "Procesi i postupci u preradi organske hrane", "Alternativne kulture u organskoj proizvodnji". Predstavljeni su i rezultati projekta "Podrška proizvodnji organske hrane u južnoj Srbiji".

Po prvi put je na forumu detaljno prezentovana tema iz stočarstva – gajenje svinja u organskoj proizvodnji, s osvrtom na autohtone rase. Prof. dr. Ivan Radović istakao je da proizvođači koji žele da se bave

ovim poslom moraju da znaju da bez visokoproduktivnih rasa nije moguće u ovoj oblasti ostvarivati profit, iako se pojedine stare rase pominju kao dobar biznis. On je izneo podatak da je presudno da se ceo ciklus gajenja zaokruži organskom hranom za ishranu grla i da to omogućava obimniju proizvodnju i zaradu.

Na Forumu o organskoj hrani u Selenči učestvovalo je 150 proizvođača, stručnjaka i članova srodnih udruženja. Domaćini će, kao i ranijih godina, objaviti zaključke i preporuke Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

Čedomir Kec

"4. BioBalkan Expo", sajam organske proizvodnje i zdravijih stilova života, održan je od 11. do 14. septembra u hali 4 Beogradskog sajma. Na sajmu je učestvovalo 17 samostalnih izlagača iz pet zemalja - Srbije, Indije, Grčke, Nemačke i Holandije, kao i dvadesetak domaćih izlagača na zajedničkom štandu Fonda "Organska Srbija" i Nacionalne asocijacije "Serbia Organica".

Domaći prerađivači, pre svega "Reprotrade", pionir u preradi žitarica, zatim "Beyond" sa proizvodima od soje, kao i "Aronijavita" predstavili su svoje novitete kojima je značajno obogaćena domaća ponuda tzv. zdrave hrane.

Posebno prijatno iznenađenje priredila je vinarija "Status" iz Svrlijga, sa vrhunskim organskim vinom, prvim u našoj zemlji, pod robnim nazivom "Naisa" - Nišlijka. Ovo izuzetno vino proizvodi se u glinenim amforama, zapremine dve tone i zakopanim u zemlji, na način na koji su to radili stari rimljani. Samo tri vinarije u Evropi proizvode vina na ovaj način, a jedna je u Srbiji.

Farma godine "Koluviya" iz Stare Pazove, prikazala je sveže povrtarske proizvode, po kojima je postala poznata širom Srbije

Organska hrana šansa za Srbiju

Proizvodnja organske hrane je velika šansa za privredu Srbije da prevaziđe krizu, poručeno je sa Sajma organskih proizvoda "Bio Balkan ekspozicija". Podsetivši da je proizvodnja organske hrane u Srbiji počela 1990. godine, predsednik Fonda Organska Srbija Branko Čičić ocenio je da su do sada postignuti veliki rezultati, jer sada imamo više od 400 proizvođača.

posredstvom mega marketa, ali i redovnom vikend-ponudom na organskoj pijaci na Novom Beogradu. Irina Avdalović je izložila domaći pasulj tetovac, a farme Balanji i Šokšić, širok dijapazon povrtarskih kultura.

"Agrolife" iz Indije je došao sa ponudom od 120 različitih inputa za organsku proizvodnju, uključujući biopesticide, organska đubriva i pospešivače rasta.

Uporedo sa Sajmom, održana je i radionica FAO UN, u saradnji sa Centrom za organsku proizvodnju Selenča i Ministarstva poljoprivrede, posvećena izgradnji kapaciteta u organskoj proizvodnji, namenjena ključnim akterima organske poljoprivrede u Srbiji.

Očekivanja su da će, zajedničkim trudom i uzajamnom podrškom, sledeći sajam biti još veći, još lepši i još uspešniji.

Na izložbi je prikazano autohtono voće Srbije o kome niko nije vodio ili ne vodi računa i koje postaje zaboravljeno nasleđe naše zemlje.

Kustoskinja je objasnila da pored toga što izložba predstavlja voće koje je staro 700 ili 800 godina, ona govori i o tradiciji, srpskom selu, seljacima i njihovom teškom životu.

Jedan deo izložbe su, prema njenim rečima, crteži na kojima je predstavljen bogat asortiman autohtonog voća. Na izložbi su predstavljene 64 sorte autohtonog i odmaćenog voća putem svežih plodova i herbarskog materijala Zbirke voća Prirodnjačkog muzeja, kao i kroz autorske fotografije voća sa motivima sela, etnološke eksponate upotrebnih predmeta vezanih za voće, rakiju i drugo.

Ona je takođe rekla da je jedan deo izložbe posvećen jabuci i šljivi kroz običaje u Srbiji, jedan deo tradicionalnoj upotrebi voća u 18. i 19. veku.

Izložbu prati publikacija "Staro i nestalo voće Srbije" autorke Savić, u kojoj je dat ilustrovan prikaz autohtonog voća Srbije sa autentičnim fotografijama srpskog sela.

U seoskim okućnicama i voćnjacima, ali i na pijacama danas je teško videti sorte voća koje su naši preci vekovima koristili za ishranu. Međutim, iako retke, stare sorte jabuka, krušaka, šljiva, trešanja... još uvek se mogu pronaći na našem području kao pojedinačna stabla ili u manjim zasadima.

Izložba "Staro i nestalo voće Srbije"

U Galeriji nauke i tehnike SANU od 6. septembra do 5. oktobra održana je izložba pod nazivom "Staro i nestalo voće Srbije", čiji je autor viši kustos Prirodnjačkog muzeja Aleksandra Savić. Posle Beograda, izložba će biti predstavljena i u drugim gradovima Srbije.

Gajenje mahunarki po organskim principima

Posebno mesto u organskoj proizvodnji

Mahunarke spadaju u porodicu biljaka, koju čini oko 730 rodova sa 19.500 vrsta. Biljke ove porodice najčešće zovemo mahunarkama (zbog karakterističnog ploda - mahune) ili lepirnjačama (zbog izgleda cveta). U ovu porodicu spada veliki broj ekonomski važnih biljaka - soja, pasulj, boranija, grašak i kikiriki. Međutim, ovoj familiji pripadaju i i neke manje poznate biljke - azuki pasulj, bob, sastrica, piskavica..

Za sve mahunarke karakteristično je da imaju veliki agrotehnički značaj. Naime, na korenskim kvržicama nalaze se bakterije azotofiksatori, koje zemljište obogaćuju azotom. To se odražava na značajnu uštedu đubriva neophodnih usevima koji se posle njih gaje. Zbog toga zauzimaju posebno mesto u organskoj proizvodnji.

AZUKI PASULJ

Latinski naziv azuki pasulja je *Vigna angularis* var. *angularis*. Sitan je, kompaktan, crvenosmeđe boje s belim rubom, slatkasto-ljutkastog (oštro) ukusa. Cenjen je zbog svojih nutritivnih i lekovitih svojstava. Smatra sa da dobro deluje

na srce, bubrege, tanko crevo i pankreas, tonificira krv, detoksikuje organizam, pojačava cirkulaciju krvi. Koristi se i protiv leukoreje, dijareje, edema, uznemirenosti, a utiče i na gubitak težine.

U našim uslovima optimalni rok za setvu je u prvoj i drugoj dekadi maja. Preporučljivo je da se koristi seme klijavosti veće od 70 procenata. Najčešće se polaže na razmak 50x5 (400.000 biljaka po hektaru) i dubinu dva do tri centimetra. Dublje se seje na lakšim, a pliće na hladnijim i težim zemljištima. Za ovakvu setvu potrebno je oko 60 kilograma semena po hektaru. Pre setve obavezna je kvalitetna inokulacija semena "nitraginom", "azotofiksinom"...

Temperaturni minimum za pravilno klijanje i nicanje je 10 do 12 stepeni. Kultiviranje (ili okopavanje) kojim se razbija pokorica i uništavaju korovi izvodi se čim biljke razviju prvi stalni list, a drugo i treće na razmaku od 10 do 15 dana.

Obično dospeva za 120 dana, a bere se kada su mahune zrele, tj. sadržaj vlage u zrnu 16 do 20 procenata. Na svakoj biljci u vreme ubiranja mogu se naći žute i potpuno zelene mahune. Stabljika može biti blago zelena sa zelenim gornjim li-

stova. Da bi se smanjilo osipanje, berba se obavlja u jutarnjim časovima.

SASTRICA

U ishrani se sastrica (*Lathyrus* sp.) koristi za pripremanje variva i peciva. Bezopasna je za ljude u malim količinama, ali ako se koristi u ishrani tokom tromesečnog perioda može da dovede do neuroloških poremećaja. Prema oceni Konsultativne grupe za međunarodna istraživanja u poljoprivredi (CGIAR), najmanje 100.000 ljudi u zemljama u razvoju pati od paralize izazvane delovanjem neurotoksina. Takođe Sastrica služi kao sveža ili suva stočna hrana.

Seje se tokom prve i druge dekade maja, na rastojanju 50x5 cm i dubini četiri do šest centimetara. Dublje se seje na lakšim, a pliće na hladnijim i težim zemljištima. Po hektaru je potrebno 60 do 80 kilograma semena, dobre kljavosti. Obavezno je kvalitetna i pravovremena inokulacija semena ("nitragin", "azotofiksin"...). Temperaturni minimum za pravilno klijanje i nicanje je 12 do 15 stepeni.

Prva međuredna obrada (kultiviranje ili okopavanje) obavlja se kada usev formira redove, a sledeće na razmaku od 10 do 15 dana. U zavisnosti od sorte i varijeteta, berba je moguća za 90 do 130 dana posle setve. Ubira se u jutarnjim časovima, kada su mahune zrele, a sadržaj vlage u semenu dosigne 16 do 20 procenata. U tom momentu, najčešće su i stabljika i mahuna suve.

BOB

Uz soju, pasulj, grašak i ostale zrnene mahunarke, bob (*Vicia faba* L) predstavlja jedan od najznačajnijih izvora proteina u ishrani ljudi, kada se najčešće upotrebljavaju mlade, sočne i krhke mahune i nedozrela zrna, ali i u ishrani domaćih životinja kada se uglavnom koristi zrelo zrno. Mlade mahune pozitivno utiču na rad srca, bogate su ugljenim hidratima, vitaminima B1 i B2 i imaju manju energetska vrednost od zrna. Koriste se, između ostalog, i u sprečavanju nastanka i lečenju Alchajmerove bolesti.

U našim krajevima za setvu je najbolji period od februara do polovine marta. Preporučuje se da se koristi deklarirano seme, čistoće 97, a kljavosti najmanje 75 odsto. Količina semena određuje se prema sorti, njegovom kvalitetu, a pre svega krupnoći. Obično je, kada je u pitanju krupnozrni bob, za hektar dovoljno 250–300 kilograma, srednji 200–250 i sitnozrni 180–220 kilograma. U zavisnosti od krupnoće, optimalna dubina je pet do deset centimetara. Dublje se polaže na lakšim, a nešto pliće na hladnijim i zbijenim zemljištima. Međuredno rastojanje najčešće je 45 ili 50 centimetara. Pre setve neophodna je inokulacija semena („nitragin“, „azotofiksin“).

Temperaturni minimum za pravilno klijanje i nicanje je tri do četiri stepena. Prva međuredna obrada (kultiviranje ili okopavanje) izvodi se kada biljke razviju prvi troperi list, a druga i treća na razmaku od 10 do 15 dana. Dubina kultiviranja mora biti u skladu sa porastom korenovog sistema, što znači da je prvo najdublje - oko deset centimetara, drugo pet do sedam, i treće najpliće pet - šest centimetara. Na zemljištima dobrih fizičkih osobina izostavljanje međuredne obrade dovodi do smanjenja prinosa.

Berba počinje 90 do 160 dana posle setve, kad mahune sazru, odnosno sadržaj vlage u zrnu dostigne 16 do 20 procenata. Može se obaviti i ranije ako će se koristiti zeleno zrno i mahune (kao kod graška).

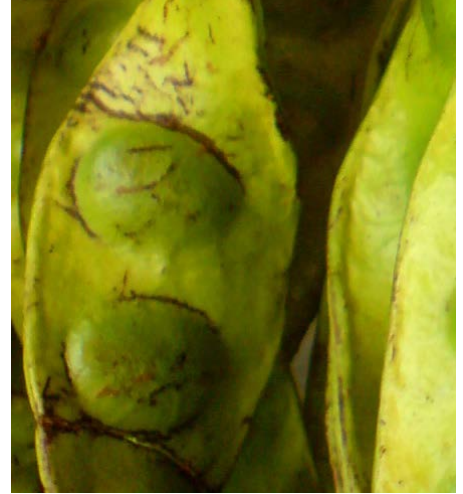

PISKAVICA

Izuzetno lekovita mahunarke zbog čega se smatra "sestrom" belog luka. Piskavica (*Trigonella foenum graecum* L.) od davnina je poznata kao lek za mnoge bolesti. Uglavnom se koristi kao sredstvo za pročišćavanje krvi i smanjenje šećera i holesterola u krvi, lečenje opekotina, za veće znojenje, za čišćenje limfatičkog sistema, za povećanje potencije, protivupalno, protiv čireva i gnojnih upala na potkožnom tkivu. Nažalost, danas postoji i genetski modifikovana piskavica, selekcionisana za tkz. Roundup Ready® Technology.

Najpogodniji termin setve je prva polovina meseca aprila. Seje se sa 18 kg semena za setvu po hektaru, na međurednom rastojanju od 50 cm u kontinuiranim redovima. Dubina setve je u zavisnosti od tipa zemljišta od 2 – 4 centimetara. Ukoliko se seme tretira nekim od mikrobioloških preparata, povećava se i azotofiksacija azota u usevu piskavice. Kako piskavica ima jako kratku vegetaciju moguće gajiti i u postrnoj setvi uz obavezno navodnjavanje.

Prvo međuredno kultiviranje obavlja se kada usev formira redove, a sledeće na razmaku od 10 do 15 dana. Ukoliko se piskavica gaji na zakorovljenijim parcelama potrebno je izvršiti i nekoliko okopavanja i plevljenja. U našim uslovima žetva pi-

skavice se obavlja krajem meseca avgusta, kada dve trećine mahuna dobiju žutomrku boju. Na većim parcelama, žetva se najčešće obavlja mašinski adaptiranim žitnim kombajnima, dok je na manjim parcelama ručna žetva gde sepiskavica prvo kosi a potom doraduje.

*Dr Vladimir Filipović
Institut za proučavanje lekovitog bilja
"Dr Josif Pančić" iz Beograda*

Međunarodno savetovanje o GMO

GMO tehnologija predstavlja odskora jednu od najznačajnijih naučnih paradigmi koje određuju našu budućnost, dovodeći u pitanje same temelje živog sveta kakav nam je poznat, i kako se razvijao tokom miliona godina prirodne evolucije. Etička i zdravstvena pitanja, politički, ekonomski i pravni aspekti, pravo da se zna kakva se hrana konzumira, kao i pitanja suvereniteta nad ishranom naroda, biće na dnevnom redu Međunarodnog savetovanja o GMO – "GMO: Etika/Vrednosti/ ili interesi?". Organizatori savetovanja, koje će se održati 17. oktobra u Svečanoj sali skupštine "Stari grad", su Fond Organska Srbija, Srbija bez GMO, Festival zdravlja Beograd i Dom zdravlja "Stari grad". Neke od tema na savetovanju odnose se na genetički inženjering, biodiverzitet i čuvanje semena kao i zašto Srbija ne treba da prihvati GMO", navodi se u saopštenju organizatora.

”Serbia organica” obučavala zaposlene iz Instituta za higijenu i tehnologiju mesa

Više od pola veka kontrole bezbednosti i kvaliteta hrane

Centar za edukaciju ”Serbia organika”, početkom oktobra, realizovao je obuku zaposlenih iz Instituta za higijenu i tehnologiju mesa iz Beograda, člana nacionalne asocijacije iz oblasti organske poljoprivredne proizvodnje. Polaznici su edukovani iz oblasti osnovnih standarda, propisa, sistema kontrole i sertifikacije ove oblasti poljoprivredne proizvodnje, kao i iz oblasti proizvodnje i prerade organskih proizvoda animalnog porekla. Predstavnici Ministarstva poljoprivrede su zaposlenima predložili osnovne mere podrške koje nadležno Ministarstvo sprovodi ali i planove za naredni period.

Institut za higijenu i tehnologiju mesa je istraživačko-razvojni institut koji organizuje i sprovodi naučno-istraživački rad interdisciplinarnog karaktera u oblasti biotehnologije. Rezultati istraživanja primenjuju se u privredi, u saradnji sa proizvođačima iz industrije mesa i prehrambene industrije.

Osnovan je 1955. godine u Beogradu kao Institut za tehnologiju mesa, 1965. dobija status naučne ustanove od posebnog društvenog interesa, dok 1971. godine započinje aktivnost na realizaciji Monitoring programa kontrole rezidua veterinarskih lekova i kontaminanata okoline u tkivima i organima domaćih i divljih životinja, ribama i primarnim proizvodima životinjskog porekla (mleko, jaja i med) koje se i danas obavljaju shodno propisima Evropske unije.

Institut za higijenu i tehnologiju mesa sertifikovao je sistem menadžmenta kvalitetom prvi put 2001. godine prema zahtevima standarda JUS ISO 9001:2001. Od tada je vršena redovna resertifikacija, a krajem 2010. godine sistem menadžmenta je sertifikovan prema zahtevima standarda SRPS/ISO 9001:2008.

Laboratorija Instituta za higijenu i tehnologiju mesa prvi put je akreditovana prema zahtevima standarda JUS ISO/IEC 17025:2001. Poslednja reakreditacija Laboratorije za biotehnoška istraživanja i kontrolu bezbednosti i kvaliteta hrane obavljena je krajem 2011. godine prema zahtevima standarda SRPS/IEC 17025:2006.

Kontrola bezbednosti i kvaliteta hrane obavlja se u Laboratoriji za biotehnoška istraživanja i kontrolu bezbednosti i kvaliteta hrane. Laboratorijska ispitivanja uzoraka sastoje se od mikrobioloških, pa-

razitoloških, imunoenzimskih, molekularno-bioloških, fizičko-hemijskih, hemijskih i senzorskih ispitivanja u zavisnosti od vrste namirnica i obuhvataju sva ispitivanja određena propisima o zdravstvenoj ispravnosti i propisima o kvalitetu kojima moraju odgovarati pojedine namirnice.

OVLAŠĆENJA INSTITUTA ZA HIGIJENU I TEHNOLOGIJU MESA

Odlukom Evropske komisije ”Commission regulation EC 1168/2002” od 2002. godine Institut za higijenu i tehnologiju mesa je ovlašćena institucija za izdavanje uverenja o autentičnosti za izvoz junećeg mesa iz Republike Srbije na tržište Evropske unije.

Institut je akreditovan od strane Federalne velikoslužbe za veterinarsku i fitosanitarnu kontrolu Ruske Federacije za izdavanje sertifikata o bezbednosti prehrambenih proizvoda biljnog porekla 2010. godine.

Srpsko Ministarstvo poljoprivrede ovlastilo je ovaj institut za obavljanje poslova kontrole kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i njihovih preradovina u izvozu, za utvrđivanje zdravstvene ispravnosti životnih namirnica i predmeta opšte upotrebe, za organizovanje međulaboratorijskog poređenja i ispitivanje osposobljenosti laboratorije za obavljanje mikrobioloških ispitivanja hrane, za obuku tehničara veterinarske struke i drugih srodnih struka za pregled na trihinelozu za potrebe klanica i veterinarske inspekcije, za laboratorijska ispitivanja uzoraka u cilju ispitivanja bezbednosti hrane i hrane za životinje kao i sprovođenje programa monitoringa.

Naučno-istraživačka delatnost Instituta obuhvata pripremu, realizaciju i evaluaciju naučnih projekata u oblasti biotehnologije i ostalim prirodnim i tehničko-tehnološkim naukama, kao i implementaciju njihovih rezultata.

Slede izmene propisa o organskoj poljoprivredi

Evropska komisija će preispitati propise o organskoj poljoprivredi, uključujući one koji se odnose na standarde za sertifikaciju i ocenu potencijalnih rizika od genetski modificiranih kultura. U EU se organski poljoprivredni proizvodi proizvode na samo 2,2% ukupnog poljoprivrednog zemljišta uprkos snažnim nacionalnim programima podrške u nekim članicama Unije. Farmeri koji se bave organskom poljoprivredom tvrde da je njihov način proizvodnje bolji za zemljište, prirodne resurse i živi svet.

Budućom mapom puta za sektor organske proizvodnje Evropske komisije otvoriće se prostor za ažuriranje regulative iz 2007. godine i deset godina starog akcionog plana za organsku poljoprivredu, mali ali politički značajan poljoprivredni sektor u Evropskoj uniji.

Proizvođači organskih proizvoda uglavnom su izuzeti iz izmena Zajedničke poljoprivredne politike (CAP) za period posle 2013. godine, o kojima se Evropa dogovorila krajem juna. Brojne grupe za zaštitu prirodne sredine nisu zadovoljne budućom poljoprivrednom politikom jer, kako kažu, nije otišla dovoljno daleko da ubedi farmere koji proizvode na tradicionalan način da pređu na organsku proizvodnju.

Pod organskom proizvodnjom u EU je 10,6 miliona hektara ili 2,2% ukupne poljoprivredne površine, pokazuju podaci švajcarskog Instituta za istraživanje organske poljoprivrede.

Očekuje se da nova mapa puta bolje "osvetli" više oblasti, uključujući sertifikaciju i označavanje organske hrane, postavljanje međunarodnih standarda organske proizvodnje u pitanjima trgovine i uticaj genetski modificiranog semena na organsku proizvodnju, pri čemu organske proizvođače najviše brine mogućnost ukrštanja.

EFIKASNO KORIŠĆENJE RESURSA

Efikasno korišćenje resursa smatra se ključnim za zadovoljenje tražnje hrane jer podrazumeva smanjenje potrošnje energije, vode i drugih resursa. Međutim, poljoprivreda i industrija su veliki potrošači resursa.

Prema podacima Organizacije UN za hranu i poljoprivredu, na poljoprivredu odlazi 80% svetske potrošnje vode a u "žednim" delovima sveta, poput Bliskog istoka, Severne Afrike i Centralne Azije, i 90%, što se smatra neodrživim. U Evropi 29% uku-

pne potrošnje vode završi u poljoprivredi a 55% u industriji.

S obzirom da se očekuje da svetska populacija do sredine veka naraste sa sadašnjih sedam na devet milijardi, što znači veću tražnju hrane, ali i biogoriva, stručnjaci upozoravaju da brojni delovi sveta na neodrživ način troše resurse.

EurActiv

Međunarodno udruženje pokreta za organsku poljoprivredu (IFO-AM), vodeća evropska grupacija za organsku poljoprivredu, pozdravlja je buduću mapu puta ocenjujući da ona predstavlja potencijal za jačanje sektora.

"Preispitivanje propisa, politike i okvira za organsku hranu i poljoprivredu pruža mogućnost da se gradi uspeh organskog sektora", ocenio je nedavno predsednik Udruženja Kristofer Stops na Evropskom organskom kongresu u Viljnusu.

On se založio za "razvoj regulative o organskoj proizvodnji na način koji omogućava ekspanziju - za više zemljišta na kojem se proizvodi organski i za veću potrošnju organske hrane svih evropskih građana".

ORGANIC FARMING
GOOD FOR NATURE,
GOOD FOR YOU.

www.organic-farming.europa.eu

European Commission
Agriculture and Rural Development

www.organic-farming.europa.eu

European Union logo

Icons: cow, wheat, chicken, cherries, leaf

Prema nedavnoj studiji objavljenoj na sajtu europa.eu, najveći broj evropljana je spreman da promeni svoje kupovne navike i da kupuje više proizvoda dobijenih u skladu sa principima očuvanja životne sredine, ali ih većina smatra da im nedostaju informacije i ne veruju proizvođačima. Studija o odnosu evropljana prema izgradnji jedinstvenog tržišta za zelene proizvode pokazuje da je više od tri četvrtine ispitanika spremno da plati za proizvode dobijene u skladu sa principima očuvanja životne sredine ukoliko stvarno veruju da se radi o takvim proizvodima. Ipak, tek nešto više od polovine građana EU smatra da je dovoljno informisano o uticaju proizvoda na životnu sredinu koje kupuju i koriste.

Velika većina građana Evropske unije veruje da kupovinom proizvoda dobijenih u

EU: Jedinstveno tržište za zelene proizvode

skladu sa principima očuvanja životne sredine ne može uticati na očuvanje životne sredine (89%) i da su oni iste efikasnosti kao i redovni proizvodi (74%). Poverenje u proizvode dobijene u skladu sa principima očuvanja životne sredine i njihovo svojstvo da su manje štetni po životnu sredinu je najveća u Portugalu (84%), Malti (82%), Francuskoj (81%) i Belgiji (81%). No, poverenje je znatno manje u Nemačkoj (44%), Rumuniji (46%) i Holandiji (47%).

Celokupna studija je dostupna na sajtu - <http://ec.europa.eu/>.

Španija: površina pod GM povećana za 19 odsto

Prema preliminarnim podacima španskog Ministarstva poljoprivrede, hrane i životne sredine, površina pod genetski modifikovanim usevima u Španiji je povećana za 19 odsto u 2012. godini. "Nesreća je videti kako površine pod GMO u Španiji nastavljaju rast kada sve više evropskih zemalja zabranjuje ove useve i kada ih biotehnički giganti odnose iz Evrope. To nema smisla", objašnjava Luis Feririr, odgovorno lice za poljoprivredu i GMO kampanju Grinpisa u Španiji. "Grinpis se neće umoriti od traženja da se zabrani uzgoj GM useva u Španiji zbog njihovog izuzetnog rizika, oni nisu potrebni, nemaju veći prinos od konvencionalnih vrsta i javnost ih ne želi".

U februaru 2013. Grinpis je ispred Evropske Komisije podneo tužbu protiv Španije za kršenje Evropske direktive o namernom puštanju GMO u prirodu i javnom pristupu informacijama o životnoj sredini.

Pozitivna prognoza za indijsko organsko tržište

Indijsko organsko tržište će dugoročno gledano imati pozitivnu putanju. To pokazuje trenutna studija koju je uradila kompanija za istraživanje tržišta Risrč i markets (IRL), koja predviđa rast prodaje od 19 odsto do 2017. Takođe sigurnost u budućnost za sada relativno mladog segmenta tržišta predviđaju organski konsultanti Gerald A. Herman iz Organskih usluga (Nemačka) i autor Nina Osvald (Nemačka), koji su objavili njenu knjigu Tržišta organske hrane u gradskim centrima južne i zapadne Indije, u aprilu 2013.

To su dobre znaci za peti sajam Biofach Indija + Organska Indija, koji se održava u Bangaloru u južnoj Indiji od 14-16. novembra 2013. Prošlogodišnja duo manifestacija je privukla više od 7.500 posetilaca koji su se informisali kod 163 izlagača. Trodnevna manifestacija i planiran program kupaca na sajmu u 2013. daje međunarodnim firmama mogućnost sklapanja poslovnih kontakata i upoznavanja indijskih organskih proizvođača, njihovih različitih proizvoda, zemlje i njihovog naroda.

Japan se trenutno opet bori sa fazom ekonomske krize, no jedan sektor se ipak razvija, sporo ali sigurno: organska industrija. Trenutni GAIN izveštaj Odeljenja za poljoprivredu SAD-a vidi određen potencijal u japanskom organskom tržištu. Ured za poljoprivrednu trgovinu (ATO) u Tokiju prepoznao je četiri područja u kojima bi se organski sektor mogao dobro razvijati u budućnosti - međunarodna trgovina, gastronomija i katering, upakovana hrana i pokloni, sezonski posebni hranidbeni artikli visoke vrednosti, lepo upakovana prirodna kozmetika.

Tokom prošlih godina, mnogi ljudi su promenili svoj stil življenja i navike u ishrani. Organska hrana, prirodna kozmetika i eko-tekstil privlače više interesovanja i koncepti modernog marketinga otkrivaju nove kanale. Internet, društveni mediji ali i životni stil i časopisi za žene doprinose da se mlađa generacija upozna sa pojmom organsko i pojmom održivosti. Proizvodi iz Evrope su naročito popularni kod Japanaca.

Prošle godine je međunarodni sajam Biofach Japan posetilo 15.000 posetilaca. Ove godine, organizator očekuje oko 200 izlagača i 18.000 posetilaca na ovom događaju koji se održava 13-i put od 31. oktobra do 2. novembra. u tokijskom velikom izložbenom centru.

GAIN izveštaj: Razvoj japanskog organskog sektora

Evropske šume stare, manje apsorbuju ugljen dioksid

Evropske šume bi, kada je reč o njihovoj sposobnosti da apsorbuju ugljen dioksid, kroz nekoliko decenija mogle da dođu do tačke zasićenja, pokazala je studija objavljena 18. avgusta. To bi moglo da ugrozi glavnu branu globalnom zagrevanju u Evropi, s obzirom da se procenjuje da šume apsorbuju 10% emisija gasova na Starom kontinentu. Ima, međutim, mišljenja da je preuranjena briga oko toga, odnosno da ta pojava još nije dobila evropske razmere i da je više regionalno pitanje.

Drveće je izložnije požarima, olujama i napadima insekata, navodi se u studiji koju je objavio časopis o klimatskim promenama Nature Climate Change. Pritom se u nekim delovima Evrope krče šume. Iz svega toga proističe da Evropa ne bi trebalo više da računa na to da će šume biti u stanju da apsorbuju u istoj količini emisije ugljen dioksida koje ispuštaju fabrike, elektrane ili automobili.

Šume koje se obnavljaju pokazale su se kao 'odvod' za ugljen dioksid, koji bi trebalo da traje decenijama, ali se javljaju rani znaci zasićenja. Moraju se revidirati poli-

tike u šumarstvu i strategije upravljanja ako želimo da očuvamo tu branu - navodi se u izveštaju.

Prema predviđanjima, tačka zasićenja bi, ako vlasti ne preduzmu mere, mogla da bude dostignuta oko 2030, rekao je Gert-Jan Nabuurs sa holandskog Univerziteta u Vegeningenu, koji je učestvovao u istraživanju zajedno sa stručnjacima iz Finske, Švajcarske i Italije.

Evropa vekovima nije bila dovoljno pošumljena i šume verovatno pokrivaju najveće područje još od Srednjeg veka, uglavnom zahvaljujući poletu u obnovi nakon pustošenja tokom Drugog svetskog rata, navodi

se u izveštaju. Podaci, međutim, pokazuju da se od 2005. usporava rast šuma, pošto drveće stari.

Bolji način upravljanja šumama bi mogao da pomogne da se reši problem starenja šuma u Evropi, kaže Nabuurs. Autori studije takođe preporučuju selektivnu seču stabala i pošumljavanje.

Prema međunarodnom izveštaju o stanju šuma u Evropi iz 2011. godine, godišnje povećanje količine živog drveća u EU usporilo se sa 620 miliona kubnih metara u 2005. na 609 miliona kubnih metara u 2010.

**Serbia
organica**

НАЦИОНАЛНА
АСОЦИЈАЦИЈА
ЗА ОРГАНСКУ
ПРОИЗВОДЊУ

O nama

Nacionalna Asocijacija Serbia Organica je krovna organizacija koja udružuje celokupan sektor organske poljoprivrede na teritoriji Republike Srbije.

Serbia Organica je nevladina, nezavisna i neprofitna organizacija.

Serbia Organica je član međunarodnih organizacija IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movements) i AVALON (Fondacija za unapređenje održivog ruralnog razvoja Centralne i Istočne Evrope).

Serbia Organica je strateški partner državnim i inostranim institucijama u cilju usklađivanja i koordinacije razvoja organske poljoprivrede u Srbiji.

Organska proizvodnja – Naše aktivnosti

Asocijacija svojim aktivnostima doprinosi realizaciji Nacionalnog Akcionog Plana za razvoj organske proizvodnje u Srbiji.

Asocijacija učestvuje u kreiranju zakonske regulative i pravilnika o organskoj proizvodnji.

Asocijacija edukuje proizvođače, prerađivače kao i potrošače o organskoj proizvodnji i organskim proizvodima.

Asocijacija se zalaže za dobijanje olakšica za članove Asocijacije pri nabavci semenskog i sadnog materijala kao i sredstava za ishranu i zaštitu bilja dozvoljenih u organskoj proizvodnji.

Asocijacija organizuje učešće naših članova na sajmovima i izložbama u zemlji i inostranstvu (BIOFACH 2010., 2011. i 2012. u Nirnbergu).

Asocijacija organizuje studijske posete članovima Udruženja.

Organska proizvodnja Posao budućnosti

Jedan od glavnih ciljeva Asocijacije je pružanje neophodne, stručne, pomoći proizvođačima zainteresovanim za organsku proizvodnju.

Ukoliko želite da unapredite svoje znanje i posao pridružite nam se i postanite

ČLAN

Nacionalne Asocijacije

Kao članu Asocijacije na raspolaganju su vam:

- Informacije o organskom sektoru,
- Baza podataka „Ko je ko – Baza organske poljoprivrede Srbije“,
- Informacije o organskoj proizvodnji,
- Informacije o sredstvima za proizvodnju,
- Informacije o sertifikaciji i popustima prilikom sertifikacije,
- Informacije o podsticajnim sredstvima za organsku proizvodnju,
- Informacije o tržištu organskih proizvoda,
- Povoljnija nabavka semena i sadnog materijala,
- Informacije o kreditima,
- Pomoć pri sklapanju ugovora za plasman proizvoda,
- Promocija kroz Bilten Asocijacije „Organske novosti“,
- Promocija putem sajta Asocijacije,
- Popust pri kupovini literature,
- Popust na kotizaciju za seminare i predavanja,
- Popust na studijska putovanja i ekskurzije,
- Popusti za učestvovanje na sajmovima.

Serbia Organica

Molerova 29a, 11000 Beograd

Kancelarija:

„Domaći dućan“

Pijaca Zeleni venac, lokal br.6

Tel/fax +381 11 3283 085

+381 65 855 68 68

e-mail: office@serbiaorganica.org

www.serbiaorganica.org

